

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استانداردهای جایگاه و مراقبت از حیوانات در
باغ وحش و آکواریوم

عنوان و نام پدیدآور: استانداردهای جایگاه و مراقبت از حیوانات در باغ وحش و آکواریوم/ تهیه‌کننده اتحادیه باغ‌های وحش و آکواریوم‌های اروپا (EAZA): ترجمه نرگس خرمی، داریوش جهان‌پیمایمان و ایمان معماریان
مشخصات نشر: تهران: بی‌نهایت، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۵۸ص.

شابک: 978-600-5049-35-0

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: Standard for the accommodation and care of animals in zoos and aquaria

موضوع: باغ وحش - مدیریت - دست‌نامه‌ها.

موضوع: Zoo Management - Handbooks, Manuals, etc

موضوع: آکواریوم‌ها - دست‌نامه‌ها.

موضوع: Aquariums - Handbooks, Manuals, etc

شناسه افزوده: خرمی، نرگس، ۱۳۵۹ -، مترجم

شناسه افزوده: جهان‌پیمایمان، داریوش، ۱۳۵۲ -، مترجم

شناسه افزوده: معماریان، ایمان، ۱۳۶۱ -، مترجم

شناسه افزوده: اتحادیه باغ‌های وحش و آکواریوم‌های اروپا (EAZA)

رده‌بندی کنگره: QL۷۶۰/۵۱۳۳

رده‌بندی دیویی: ۵۹۰/۷۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۶۳۷۰۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۴۹۳۵۰

نام کتاب: استانداردهای جایگاه و مراقبت از حیوانات در باغ وحش و آکواریوم

ترجمه: دکتر نرگس خرمی، دکتر داریوش جهان‌پیمایمان و دکتر ایمان معماریان

تهیه‌کننده: اتحادیه باغ‌های وحش و آکواریوم‌های اروپا (EAZA)

ناشر: بی‌نهایت (وابسته به مؤسسه فرهنگی و هنری دکتر تاجی‌نهایت)

قطع: وزیری

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

مرکز پخش: ۰۹۱۲۲۰۱۱۳۵۴

تهران - دیباجی شمالی - خ نسرین - شماره ۲۷ - واحد اول غربی

نمایر: ۸۸۸۹۳۲۱۹

تلفن: ۸۸۸۹۹۷۰۶

فهرست

۵.....	دیباجه
۷.....	مقدمه
۹.....	استانداردها
۹.....	مراقبت از حیوانات - رفاه، سلامت و بهداشت
۹.....	مشاهده حیوانات به صورت مرتب
۹.....	جایگاه - فضا، تحرک و زندگی گروهی
۱۰.....	جایگاه - راحتی و رفاه
۱۱.....	مدیریت حیوانات گروهی
۱۱.....	غنی سازی محیط برای نشان دادن رفتار طبیعی و جلوگیری از بروز رفتار غیرطبیعی
۱۱.....	اسباب و لوازم مورد استفاده در جایگاه
۱۲.....	در معرض نمایش قرار دادن گونه های مختلف
۱۲.....	گونه هایی که به صورت آزاد نگهداری می شوند
۱۳.....	مراقبت دستی از حیوانات
۱۳.....	جلوگیری از ایجاد استرس و آسیب به حیوان
۱۴.....	تربیت کردن
۱۴.....	تربیت کردن حیوانات جهت نگهداری
۱۵.....	تربیت کردن حیوان به منظور نمایش برای عموم
۱۶.....	آب و غذا
۱۷.....	بهداشت و کنترل بیماری
۱۹.....	مراقبت از حیوانات - از منظر دامپزشکی
۱۹.....	مراقبت کلی دامپزشکی
۲۰.....	قطع اندام
۲۱.....	امکانات کالبدگشایی
۲۳.....	مدیریت جمعیت
۲۳.....	تولید مثل
۲۳.....	جابه جا کردن حیوانات
۲۴.....	مرگ با ترحم (Euthanasia)
۲۵.....	امنیت و ایمنی
۲۵.....	قوانین کلی

جایگاه‌ها.....	۲۵
حصار جایگاه.....	۲۵
حصار بازدیدکنندگان.....	۲۵
حصار پیرامونی مجموعه.....	۲۵
علائم هشداردهنده.....	۲۶
خروجی‌ها.....	۲۶
ورود وسایل نقلیه به داخل جایگاه.....	۲۶
خارج نمودن حیوان از جایگاه.....	۲۸
فرار حیوان از جایگاه.....	۲۹
امنیت بازدیدکنندگان.....	۲۹
کمک‌های اولیه.....	۳۰
متفرقه.....	۳۱
بیمه مسئولیت برای اسباب زاشی از حیوان.....	۳۱
سوابق حیوانات.....	۳۱
جابه‌جایی و انتقال حیوانات.....	۳۳
پیوست ۱. لیست حیوانات خطرناک.....	۳۵
پیوست ۲. چک لیست جهت ممیزی باغ وحش‌ها و آکواریوم‌ها.....	۴۱

دیباچه

عنصر آگاهی از مهم‌ترین عوامل شاخص در هر جامعه بشری است؛ به‌ویژه در جوامع در حال توسعه که برای هدف‌گذاری‌ها، تعیین و ارزیابی خطمشی و تلاش‌های اجتماعی که برای نیل به اهداف طرح‌ریزی گردیده‌اند، بسیار حائز اهمیت است. در این راستا مجموعه حاضر شامل اطلاعات و شرح مختصری از مواردی است که چه عموم مردم و چه افراد متخصص در قالب مقتضای احداث جایگاه‌های نگهداری از حیوانات وحشی و یا در قالب مراکز چینی مرکزی باید نسبت به آنها آگاهی کافی داشته باشند. توضیحات ارائه‌شده در این مجله برای هر یک از موارد استاندارد مطرح‌شده بسیار اندک به‌نظر می‌آید؛ لیکن از نظر ایجاد نگرش برای جامعیت موضوعات مرتبط با استانداردهای جایگاه و مراقبت از حیوانات و تهیه یک فرم ارزیابی و پایش به‌طور پایه کافی است. بهره‌برداری از تجربیات و موار مت‌تخصصین و سازمان‌های جهانی که برای ارتقاء کیفی خدمات و رفاه حیوانات در این مراکز کوشش می‌نمایند، مفید فایده است. همچنین با توجه به پیشرفت علوم و فنون نیاز به باز کردن خدمات دامپزشکی و دامپزشکان در این مراکز و طراحی جایگاه براساس قواعد بهداشتی بیش از پیش مبرهن است. EAZA¹ سازمانی است که در این مقوله دارای تجارب ووشن قابل توجهی است و می‌توان با استفاده از دانش آن کاستی‌های این بخش از صنعت و علوم دامی را جبران نمود. تلاش‌های انجام‌شده همکاران ارجمندی چون سرکار خانم دکتر خرمی و جناب آقای دکتر معماریان در پرداختن به موارد فوق‌الذکر بسیار مؤثر و قابل تقدیر است. لذا امید است با مذاقه بیشتر علاقه‌مندان در فصول مرتبط، مشروحاً در آینده‌ای نزدیک توسط ایشان و یا سایر همکاران ساعی مباحث تخصصی به تفکیک هر گونه با ذکر سراط اختصاصی در هر زمینه مطابق با استانداردهای بین‌المللی و آنچه که در سایر کشورها پیاده می‌گردد مجموعه‌هایی تهیه شود که در ارتقاء جایگاه‌ها و افزایش آگاهی عموم مفید فایده واقع گردد.

دکتر داریوش جهان‌پیما

مقدمه

این استانداردها براساس دانش و تجارب حال حاضر در زمینه جایگاه و مراقبت از حیوانات در باغ وحش و آکواریوم تدوین شده است.

تعاریف

۱. **باغ وحش و آکواریوم:** به کلیه مراکز نگهداری از حیوانات وحشی که به منظور تشویق مردم به حفاظت، آموزش و اطلاع رسانی از طریق نمایش حیوانات و حفاظت از گونه های وحش برای بازدید عموم باز است، اطلاق می گردد. این تعریف شامل باغ وحش، پارک حیوانات، سافاری پارک، باغ پرندگان، دولفیناریوم، آکواریوم و مجموعه های تخصصی مانند خان پر ماهی می گردد.

۲. **حیوانات:** به تمام گونه های موجود در رده پستانداران، پرندگان، خزندگان، ماهیان، دوزیستان و بی مهرگان اطلاق می شود.

۳. **رفاه:** شامل رفاه و آسایش حیوان در زمینه های فیزیکی، رفتاری و اجتماعی می گردد و از طریق پیش بینی شرایط مناسب برای تمام دانه ها امکان پذیر می باشد؛ برای مثال، مواردی چون جایگاه، محیط، جیره غذایی، مراقبت های دامپزشکی و تعاملات اجتماعی را دربر می گیرد اما تنها محدود به این موارد نمی شود.

۴. **جایگاه:** هر فضایی که برای اسکان و نگهداری از حیوان در یک گونه در نظر گرفته شود.

۵. **حصار جایگاه:** حفاظی که حیوان را در جایگاه خود محصور می کند.

۶. **حصار بازدیدکننده:** حفاظ فیزیکی که در سمت خارجی حصار جایگاه قرار می گیرد و برای ممانعت از دسترسی بازدیدکنندگان به حصار جایگاه تعبیه می گردد.

۷. **حیوان خطر آفرین:** شامل کلیه حیوانات نامبرده در پیوست ۱ می شود. به طور کلی، هر حیوانی که به دلیل محل زندگی، سیکل جنسی، غریزه مادری یا هر دلیل دیگر و با روش هایی چون گاز گرفتن، چنگ زدن، لگد زدن، فشردن، نیش زدن یا هر

روش دیگری خطر ایجاد آسیب و یا انتقال بیماری عفونی به انسان را داشته باشد، می تواند حیوان خطر آفرین محسوب شود.

۸. گوشتخواران خطر آفرین: شامل کلیه گونه هایی است که در جنس های زیر

لیست شده اند.

پلنگ (<i>Panthera</i>)	یوزپلنگ ها (<i>Acinonyx</i>)
سیاهگوش (<i>Lynx</i>)	پلنگ ابری (<i>Neofelis</i>)

و همچنین خانواده های زیر را نیز شامل می گردد:

خرس ها (*Ursidae*) کفتارها (*Hyaenidae*)

و گوشتخوارانی جنس:

گرگ خاکستری (*Canis lupus*)

سگ وحشی آفریقای (*Lycaons pictus*)

گرگ قرمز (*Canis rufus*)